

Tyresö kommun
Kommunledningskontoret
Rebecca Berlin
Handläggare kommunkansliet
08-578 295 38
rebecca.berlin@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2014-11-05

1 (7)

Diarienummer

2014/VN 0032 004

Valnämnden

Återrapportering av genomförandet av valet till riksdag, kommun och landsting 2014

Förslag till beslut

- Informationen noteras.

Ulrika Westberg Josephson
Chef kommunkansliet

Rebecca Berlin
Handläggare kommunkansliet

Beskrivning av ärendet

Efter valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige har kommunkansliet dokumenterat erfarenheter och förbättringsområden inför kommande val. I denna återrapportering redovisas de mest betydande av dessa erfarenheter och förbättringsområden. Återrapporteringen bygger på åsikter och erfarenheter från tjänstemän som har arbetat aktivt med genomförandet av valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige och från ordföranden och vice ordföranden som arbetat ute i lokalerna under valdagen.

Informationsinsatser

Inför valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige skedde en större satsning på information och kommunikation än inför valet till Europaparlamentet. På Tyresö kommuns ordinarie webbplats lanserades en speciell valwebb som samlade all information om valet. Valwebben besöktes inför och efter valet 7850 gånger av 5700 unika besökare. De läste eller tittade på sammantaget 21 000 sidor. Populärast var "Vad vill politikerna" med 8000 sidvisningar och nyheter kring valet med 5000 sidvisningar.

På valwebben kommunicerades praktisk information ut för de som önskade rösta i Tyresö. Exempelvis information om vallokaler, lokaler för förtidsröstning och lokalernas öppettider. Via webbplatsen gick det även att läsa om vilka områden kommun, landsting respektive riksdag styr över samt om vem som får rösta i de olika valen. Det gick också att ta del av lättläst information och få information via ett bildspel.

Valwebben syftade även till att få medborgare att förstå vad Tyresös lokala politiker tycker är viktigt. Partierna i kommunfullmäktige fick svara på åtta frågor om hur de vill arbeta med välfärd och samhällsutveckling i Tyresö. Svaren presenterades via webbplatsen. På webbplatsen fanns också en kalender ut som visade var medborgarna kunde gå för att träffa partirepresentanter och diskutera kommunpolitiken. Tyresö kommuns Facebook-sida användes även för att öka intresset för de kommunala frågorna och för att locka besökare till valwebben.

Utöver den information som kommunicerades ut via valwebben och via Tyresö kommuns Facebook-sida har informationsenheten skickat ut vykort till förstagångsväljare för att informera om valen och om vikten av att gå och rösta. Extra valinformation gick också ut via en bilaga i lokaltidningen och via annonsering i kommunrutan. Syftet med valinformationen var dels att skapa intresse, dels att informera om möjligheten att förtidsrösta och om möjligheten att ringa in eller skicka e-post till kommunkansliet vid frågor. Under förtidsröstningsperioden hade kommunkansliet en telefon bemannad för medborgare att ringa till vid frågor om valet samt en speciell e-postadress för valfrågor.

Informationen på valwebben fungerade väl och det var en del medborgare som valde att ringa eller e-posta in frågor. Vid valet till Europaparlamentet uppkom det många frågor om borttappade röstkort. Kommunkansliet, tillsammans med informationsenheten, gjorde därför informationen om röstkort mer tydlig och synlig på valwebben. Trots detta var det en del frågor om röstkort. I övrigt dominerade frågor om möjlighet att budrösta och frågor om vart och vilka tider det fanns möjlighet att förtidsrösta. Även information om detta fanns på webbplatsen. Förtidsröstningslokalerna hade också i detta val fått större skyltar vid lokalerna samt att information om förtidsröstningen gick ut både i kommunbilagan och via kommunens tv-apparater i centrum. Trots en del frågor hoppas vi att den mer synliga informationen och nya insatserna hjälpte en del väljare.

Rekrytering och utbildning

Inför valet till Europaparlamentet beslutades att kommunkansliet fick i uppdrag att ansvara för rekryteringen av röstmottagare både inför valet till Europaparlamentet och inför valen till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige. Rekryteringen av röstmottagare fungerade väl även denna gång. Det var många som arbetade i valet till Europaparlamentet som ville arbeta i lokal igen.

I och med ett förväntat högre valdeltagande, i jämförelse med i valet till Europaparlamentet, utökades bemanningen i såväl förtidsröstningslokalerna som i vallokalerna något för att underlätta mottagandet. Bemanningen stärktes upp med två extra röstmottagare per lokal under valdagen och två extra röstmottagare i förtidsröstningslokalerna på huvudbiblioteket och Servicecenter, där trycket var som störst under förtidsröstningsperioden inför valet till Europaparlamentet.

På valdagen arbetade en ordförande, en vice ordförande och sex röstmottagare i respektive lokal, jämfört med en ordförande, en vice ordförande och fyra röstmottagare i valet till Europaparlamentet. Totalt rekryterades 144 röstmottagare, 24 ordföranden och 24 vice ordföranden för arbete i lokal på valdagen. Under förtidsröstningen bemannades respektive förtidsröstningslokal med en huvudansvarig person och röstmottagare. På huvudbiblioteket och i

Servicecenter arbetade åtta personer totalt och på biblioteken i Strand och i Trollbäcken arbetade totalt fyra personer.

I en del vallokaler arbetade personer som tidigare arbetat som röstmottagare som vice ordföranden eller personer som tidigare arbetat som vice ordföranden som ordföranden. De personer som tidigare arbetat i en annan position i lokalerna klarade av det ökade ansvaret väl. På det stora hela fungerade rekryteringen och samarbetet ute i lokalerna bra. Rekrytering av valförrättare är dock ett omfattande och tidskrävande arbete. Det är därför viktigt inför kommande val att börja planera inför rekryteringen i ett tidigt skede.

Utbildning för valförrättarna anordnades av kommunkansliet den 3 september på Tyresö gymnasium. Denna gång hade utbildningen ett annorlunda upplägg än vid tidigare val. I stället för att visa Valmyndighetens film och muntligen gå igenom praktiska detaljer om arbetet i lokalerna spelades olika scener upp. Hantering av knepiga situationer som kan uppstå i vallokalen var i fokus under utbildningen. Inför utbildningen uppmanades röstmottagarna att läsa på om de mer praktiska detaljerna via Valmyndighetens webbplats. Där gick det även att genomföra olika tester för att kontrollera att man har förstått och lärt sig med hjälp av Valmyndighetens information. Utbildning anordnades även för samtliga som skulle arbeta som valförrättare under förtidsröstningen. Kommunkansliet har fått mycket positiv feedback på utbildningarna. Många betonade att det nya upplägget med scener var givande. Att det nya upplägget på utbildningen gett resultat märktes även ute i lokalerna när knepiga situationer uppstod.

Vallokaler

I valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige användes samma lokaler som i valet till Europaparlamentet, enligt valnämndens beslut. Eftersom det inför valet till Europaparlamentet genomfördes en stor satsning på att fräscha upp material och säkra tillgängligheten till vallokalerna behövde inte någon generell tillgänglighetsanpassning av lokalerna genomföras denna gång samt att mycket material var inköpt. Vid valet till Europaparlamentet uppmärksammades dock att en vallokal hade brist i tillgänglighet. Denna brist åtgärdades inför valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige.

En satsning på att förstärka skyltningen genomfördes även eftersom det i valet till Europaparlamentet uppmärksammades det att det var något svårt att hitta rätt på de platser där flera distrikt röstade i samma lokal eller i närliggande lokaler. Ett antal nya informationsskyltar köptes in. I området kring Nyboda skola fanns även två valinformatörer på plats på valdagen för att informera röstberättigade som hade svårt att hitta till sin lokal. Upplägget att använda valinformatörer skulle med fördel kunna utvecklas och utökas om flera distrikt ska rösta i samma lokal eller i närliggande lokaler även i kommande val.

Under valet till Europaparlamentet var det en del problem med larm och nycklar som ställde till det när lokalerna skulle öppna. För att undvika liknande problematik vid valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige hade kommunkansliet ett mer omfattande samarbete med fastighetsenheten. En större satsning på att undersöka lokalerna mer noggrant före valdagen skedde denna gång. På valdagen åkte även säkerhetschefen runt tillsammans med väktare i en väktarbil som cirkulerade i Tyresö. Syftet var att snabbt kunna rycka in och hjälpa till ifall att problem med larm eller oro skulle uppstå.

På det stora hela fungerade arbetet i lokalerna mycket bättre denna gång. Inga problem med larm och nycklar uppstod och väktarbilens var uppskattad ute i lokalerna.

Förtidsröstning

I valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige förtidsröstade 10310 personer i Tyresö kommun. Det gick att förtidsrösta i Servicecenter i kommunhuset och på huvudbiblioteket i Tyresö centrum samt på filialerna i Trollbäcken och i Tyresö Strand. Förtidsröstningen pågick från den 27 augusti till den 13 september under ordinarie öppettider i samtliga lokaler samt att Servicecenter dagen före valet, lördagen den 13 september, hade öppet för förtidsröstning klockan 11.00–15.00 för att avlasta huvudbiblioteket. Utöver det hade Servicecenter, som normalt inte håller öppet på helger, även öppet för förtidsröstning på valdagen, söndagen den 14 september. 424 väljare valde att förtidsrösta under söndagen. Av samtliga personer som var röstberättigade i Tyresö kommun valde 11196 personer att förtidsrösta, i Tyresö kommun eller i någon annan kommun. Antalet förtidsröster uppgick totalt till cirka 30 procent.

Precis som i valet till Europaparlamentet rekryterades denna gång valförrättare som inte arbetar på biblioteken för att arbeta under förtidsröstningsperioden. Upplägget fungerade väl och samarbetet mellan valförrättare och bibliotekspersonal gick bra.

Särskild röstmottagning anordnades den 31 augusti på äldreboendet Trollängen och den 7 september på äldreboendena Björkbacken, Ängsgården och Krusmyntan, under två timmar per äldreboende. Arbetet under den särskilda röstmottagningen gick bra. Totalt röstade 124 personer.

I valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige anlätades Posten AB för hantering av förtidsröster. Beslut om detta fattades i kommunstyrelsen den 26 november 2013, beslutet gällde både valet till Europaparlamentet och valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige. Posten ABs arbete med att transportera, sortera och förvara förtidsröster fungerade mycket bra. Kommunkansliet upplever att det har varit en stor avlastning och att samarbetet har gått bra. I och med det ökade antalet förtidsröster är det viktigt att tänka på hanteringen av förtidsrösterna i ett tidigt skede i planeringen inför kommande val. Upplägget att en extern aktör anlitas för arbetet med att hantera förtidsrösterna rekommenderas även fortsättningsvis.

Till valen till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige utsågs för andra gången i Tyresö kommun kommunala bud. De kommunala buden efterfrågades i liten omfattning, sju personer valde att nyttja möjligheten. Att erbjuda kommunala bud är dock en god service till en liten kostnad för kommunen vilket motiverar att kommunala bud även används även i kommande val.

Valhelgen

Bemanningen på kommunhuset, både under dagen före valet och under valdagen, var förstärkt i jämförelse med under valet till Europaparlamentet. Förstärkt bemanning behövdes främst för att säkerställa att det gick att nå kommunkansliet via telefonerna som fanns bemannande. Något som upplevdes problematiskt under vissa tidpunkter under valet till Europaparlamentet. Denna gång uppstod inte likdanande problem och möjligheten att ringa in och snabbt

få svar på brådskande frågor uppskattades av ordföranden och vice ordföranden ute i lokalerna.

Dagen före valet hämtade ordförandena för lokalerna tillsammans med vice ordförandena ut röstlängd och nycklar i kommunhuset. Sedan begav de sig till sina respektive lokaler för att organisera. Om material saknades fanns telefoner bemannade av kommunkansliet och vaktmästare på plats redo att köra ut extramaterial. Arbetet under dagen flöt på bra.

På valdagen kunde valförrättarna ringa in till kommunkansliet under hela dagen. Under förmiddagen körde vaktmästaren ut förtäring till lokalerna. I lokalerna började omröstningen vid 08.00 och avslutades vid 20.00. Under lokalernas öppettider åkte tre representanter från valnämnden, som utsetts av nämnden, runt och observerade arbetet i lokalerna. Deras roll var bland annat inspektera tillgängligheten, skyltningen och placeringen av valsedlarna i lokalerna.

På kvällen skedde överlämning av röster i kommunhuset på samma vis som vid valet till Europaparlamentet. Arbetet flöt på och mottagningen gick som planerat. Det var bra att ha flera mottagningsstationer i kommunhuset då många distrikt kom in samtidigt med resultaten.

Inför kommande val

Under genomförandeprocessen har kommunkansliet tillsammans med övriga som arbetat med valen fått många nya erfarenheter inför kommande val. En arbetslista har producerats med samtliga aktiviteter som behöver genomföras inför och under ett val.

Inför valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige 2018 och inför valet till Europaparlamentet 2019 är det viktigt att sätta igång arbetet med att se över distriktsindelning i god tid. Centralt är även att bevaka eventuella lagändringar som påverkar arbetet med att planera och genomföra de båda valen.